

Samhällsorienterande ämnen för grundlärare med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4-6

Social Studies for Teachers Working in Upper Primary School

30 högskolepoäng

30 credits

Ladokkod: C46S30

Revision: 8.1

Fastställt av: Utskottet för utbildningar inom pedagogik och lärande 2022-04-12

Gäller från: HT 2022

Nivå: Grundnivå

Huvudområde (successiv fördjupning): Utbildningsvetenskap: SO-ämnen och barns lärande (G1N)

Utbildningsområde: Undervisning 80%, Verksamhetsförlagd utbildning 20%

Ämnesgrupp: Utbildningsvetenskap teoretiska ämnen

Förkunskapskrav: Godkänt resultat från all VFU i tidigare terminer inom ramen för Grundlärarutbildning med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4-6, 240 hp

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Innehåll

I kursen ges studenterna förutsättningar för att kunna undervisa i de samhällsorienterade ämnena geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap för elever i 4-6. I kursen inkluderas vissa didaktiska fördjupningar med relevans för undervisning i de samhällsorienterade sexualitet, samtycke och relationer i skolan ämnena, nämligen estetiska lärprocesser, digital kompetens i undervisning, samt bedömning och pedagogisk dokumentation i samhällsorienterande undervisning. För att stärka närheten till undervisningspraktiken ingår fältdagar. Kursen innehåller även en tematisk ämnesöverskridande workshop.

Kursen är indelad i fyra delkurser om vardera 7,5 hp:

Delkurs 1: Historia, 7,5 hp

Historievetenskap har sin utgångspunkt i människans historia från forntid fram till nutid, och utgår ifrån olika tolkande perspektiv på historia och bruket av historia. Delkursen lägger fokus på det ämnesmässiga studiet av historievetenskap och på historiedidaktisk forskning och praktik. I delkursen ges även en didaktisk fördjupning om estetiska lärprocesser i undervisning för grundskolans år 4-6.

Delkurs 2: Geografi, 7,5 hp

Geografi handlar om jorden och människan i samspel genom historia och nutid. Delkursen lägger fokus på det ämnesmässiga studiet av geografi och på geografididaktisk forskning och praktik. I delkursen ges även en didaktisk fördjupning om digital kompetens i undervisning för grundskolans år 4-6.

Delkurs 3: Religionskunskap, 7,5 hp

Religionskunskap behandlar människans förståelse av sig själv, sina medmänniskor och sin omgivning i relation till kosmologi, livsfrågor och etik. Delkursen lägger fokus på det ämnesmässiga studiet av religionsvetenskap med etik och på religionsdidaktisk och etikdidaktisk forskning och praktik. I delkursen ges även en didaktisk fördjupning i skolans undervisning.

Delkurs 4: Samhällskunskap, 7,5 hp

Samhällskunskap består dels av samhällsvetenskapen med dess fokus på människan som social varelse inom ramen för sociala strukturer i samhället, dels statskunskap där tyngdpunkten ligger på politik och styrning med fokus på mänskliga rättigheter. Delkursen lägger fokus på det ämnesmässiga studiet av samhällsvetenskap och statsvetenskap, och på samhällskunskapsdidaktisk forskning och praktik. I delkursen ges även didaktisk fördjupning om pedagogisk dokumentation och bedömning för grundskolans år 4-6 med särskilt hänseende på betyg i år 6. Delkursen avslutas med ett ämnesöverskridande projekt i de samhällsorienterade ämnena.

Mål

Efter avslutad kurs ska studenten kunna, med avseende på,

Delkurs 1: Historia, 7,5 hp

1. Kunskap och förståelse

- 1.1 beskriva och förklara centrala drag och begrepp i aktuell forskning inom historievetenskap
- 1.2 ge exempel på och såväl använda generell ämnesdidaktisk kompetens i historia, som beskriva aktuell forskning i historiedidaktik
- 1.3 visa grundläggande kunskap om centrala drag i det historiska skeendet

2. Färdighet och förmåga

- 2.1 använda centrala begrepp inom historievetenskap och tillämpa dessa vid analys av historiska och samtida skeenden
- 2.2 förbereda och kritiskt bearbeta en lektionsplanering för historieundervisning

3. Värderingsförmåga och förhållningssätt

- 3.1 identifiera och värdera grad av vetenskaplighet i historietexter i syfte att ha ett vetenskapligt förhållningssätt till information om nya rön inom ämnet
- 3.2 motivera olika historiedidaktiska modeller i relation till elevens måluppfyllelse

Delkurs 2: Geografi, 7,5 hp

1. Kunskap och förståelse

- 1.1 beskriva och förklara centrala drag och begrepp i dels naturgeografi dels kulturgeografi ställt i ljuset av aktuell forskning
- 1.2 förklara hur vi med hjälp av kulturella föreställningar och geografiska begrepp beskriver, avgränsar och delar in världen i regioner, nationer och världsdelar ur olika perspektiv
- 1.3 identifiera frågeställningar i geografi kring befolkningsfrågor och levnadsförhållanden i olika delar av världen

2. Färdighet och förmåga

- 2.1 använda centrala begrepp inom geografi och tillämpa dessa vid analys av historiska och samtida skeenden
- 2.2 förbereda och kritiskt bearbeta en lektionsplanering för geografiundervisning

3. Värderingsförmåga och förhållningssätt

- 3.1 identifiera och värdera grad av vetenskaplighet i texter om geografi i syfte att ha ett vetenskapligt förhållningssätt till information om nya rön inom ämnet
- 3.2 motivera olika geografididaktiska modeller i relation till elevens måluppfyllelse
- 3.3 analysera och reflektera över de ekologiska, ekonomiska, och sociala dimensionerna av hållbar utveckling

Delkurs 3: Religionskunskap, 7,5 hp

1. Kunskap och förståelse

- 1.1 beskriva och förklara centrala drag och begrepp i aktuell forskning inom religionsvetenskap och etik
- 1.2 ge exempel på och såväl använda generell ämnesdidaktisk kompetens i religionsvetenskap och etik, som beskriva aktuell forskning i religionsdidaktik och etikdidaktik
- 1.3 beskriva och ge exempel på hur undervisning om sexualitet, samtycke och relationer kan integreras i skolans undervisning utifrån aktuell forskning samt därutöver uppvisa kunskap om hur skolan arbetar för att identifiera och bekämpa sexuella övergrepp av barn

2. Färdighet och förmåga

- 2.1 använda centrala begrepp inom religionsvetenskap och etik och tillämpa dessa vid analys av historiska och samtida skeenden
- 2.2 förbereda och kritiskt bearbeta undervisning om sexualitet, samtycke och relationer
- 2.3 kritiskt reflektera kring och problematisera fenomenet hållbar utveckling ur dels ett religionsvetenskapligt, dels ett etiskt perspektiv

3. Värderingsförmåga och förhållningssätt

- 3.1 identifiera och värdera grad av vetenskaplighet i texter om religion och etik
- 3.2 motivera olika religionsdidaktiska modeller i relation till elevens måluppfyllelse
- 3.3 reflektera kring och problematisera didaktiska modeller ur ett etiskt perspektiv rörande skolans undervisning om sexualitet, samtycke och relationer

Delkurs 4: Samhällskunskap, 7,5 hp

1. Kunskap och förståelse

1.1 beskriva och förklara centrala drag och begrepp i aktuell forskning inom samhällsvetenskap och statsvetenskap

1.2 ge exempel på och såväl använda generell ämnesdidaktisk kompetens i samhällskunskap, som beskriva aktuell forskning i samhällskunskapsdidaktik

1.3 identifiera frågeställningar i samhällsvetenskap och statsvetenskap kring sociala strukturer i samhället, samt EU som en del av Sveriges styrelseskick

2. Färdighet och förmåga

2.1 använda centrala begrepp inom samhällsvetenskap och statsvetenskap och tillämpa dessa vid analys av historiska och samtida skeenden

2.2 förbereda och kritiskt bearbeta en lektionsplanering för samhällskunskapsundervisning

2.3 genomföra och analysera ett tvärvetenskapligt lektionsmoment med utgångspunkt i de samhällsorienterande ämnenas begrepp och perspektiv

3. Värderingsförmåga och förhållningssätt

3.1 identifiera och värdera grad av vetenskaplighet i texter om samhällsfrågor i syfte att ha ett vetenskapligt förhållningssätt till information om nya rön inom ämnena samhällsvetenskap och statsvetenskap

3.2 reflektera kring identitetsutveckling och grupptillhörigheter i samhället

3.3 motivera olika samhällskunskapsdidaktiska modeller i relation till elevens måluppfyllelse

Undervisningsformer

Undervisningen i kursen består av

- föreläsningar
- workshops
- seminarier
- verksamhetsförlagd utbildning i form av fem (5) fältdagar
- studiegruppsarbete

Undervisning kan ske både på campus och på distans.

Undervisningen bedrivs på svenska, men undervisning på engelska kan förekomma.

Examinationsformer

Kursen, som består av fyra delkurser, examineras genom följande examinationsmoment:

Delkurs 1: Historia, 7,5 hp

(TE09) Historia: Tentamen i ämneskunskap

Tentamen

Lärandemål: 1.1, 2.1, 3.1

Högskolepoäng: 3,5

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

(RE09) Historia: Redovisning i ämnesdidaktik

Skriftlig inlämning, fältdag samt muntlig redovisning i grupp

Lärandemål: 1.2, 2.2, 3.2

Högskolepoäng: 4,0

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Delkurs 2: Geografi, 7,5 hp

(TE10) Geografi: Tentamen i ämneskunskap

Tentamen

Lärandemål: 1.1, 1.3, 2.1, 3.1, 3.3

Högskolepoäng: 3,5

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

(RE10) Geografi: Redovisning i ämnesdidaktik

Skriftlig inlämning, fältdag samt muntlig redovisning i grupp

Lärandemål: 1.1, 1.2, 1.3, 2.2, 3.2, 3.3

Högskolepoäng: 4,0

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Delkurs 3: Religionskunskap, 7,5 hp

(TE11) Religionskunskap Tentamen i ämneskunskap

Tentamen

Lärandemål: 1.1, 2.1, 3.1

Högskolepoäng: 3,5

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

(RE11) Religionskunskap: Redovisning i ämnesdidaktik

Skriftlig inlämning, fältdag samt muntlig redovisning i grupp

Lärandemål: 1.2, 2.2, 3.2

Högskolepoäng: 3,5

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

(RE13) Religionskunskap: Workshop om sexualitet, samtycke och relationer

Skriftlig inlämning samt muntlig redovisning i grupp

Lärandemål: 1.3, 2.3, 3.3

Högskolepoäng: 0,5

Betygsskala: Underkänd. eller Godkänd

Delkurs 4: Samhällskunskap, 7,5 hp

(TE12) Samhällskunskap: Tentamen i ämneskunskap

Tentamen

Lärandemål: 1.1, 1.3, 2.1, 3.1, 3.2

Högskolepoäng: 3,5

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

(RE12) Samhällskunskap: Redovisning i ämnesdidaktik

Skriftlig inlämning redovisning, fältdag samt muntlig redovisning i grupp

Lärandemål: 1.2, 2.2, 3.3

Högskolepoäng: 3,5

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

(RE14) Samhällskunskap: Tvärvetenskaplig workshop

Workshop

Lärandemål: 2.3

Högskolepoäng: 0,5

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

Det maximala antalet examinationstillfällen för varje examination i kursen är 5. Ett förbrukat examinationstillfälle är en examination där studenten har fått betyg (U/G/VG).

Väl godkänd, VG, på hel kurs kan student erhålla när student har VG på mer än 50% av de poäng som är VG-grundande varav minst ett Väl godkänd, VG, ska ha erhållits inom ramen för varje delkurs.

Om studenten har ett beslut/rekommendation om särskilt pedagogiskt stöd från Högskolan i Borås på grund av funktionsnedsättning, har examinator rätt att anpassa examinationen. Examinator har att utifrån kursplanens mål avgöra om examinationen kan anpassas i enlighet med beslutet/rekommendationen.

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Kurslitteraturen är i huvudsak på svenska men kurslitteratur på engelska, norska och/eller danska kan förekomma.

Delkurs 1: Historia, 7,5 hp

Gustafsson, Harald (senaste upplagan). *Nordens historia: en europeisk region under 1200 år*. 3. uppl. Lund: Studentlitteratur (404 s)

Lindström, Dag (senaste upplagan). *Fortid i Sverige*. Stockholm: Natur och kultur (132 s)

Stolare, Martin & Wendell, Joakim (red.) (senaste upplagan). *Historiedidaktik i praktiken för lärare 4–6*. Stockholm: Gleerups (159 s)

Tillkommer digitalt publicerade texter (ca 150 s). Ytterligare litteratur kan tillkomma enligt lärares anvisningar.

Delkurs 2: Geografi, 7,5 hp

Hallin, Per-Olof & Gren, Martin (senaste upplagan). *Kulturgeografi: En ämne-teoretisk introduktion*. Stockholm: Liber (224 s)

Larsson, Sven Åke & Tullborg, Eva-Lena (senaste upplagan). *Sveriges berggrund: En geologisk skapelseberättelse*. Gråbo: Terralogica (utdrag ca 150 s)

Sanderöth, Ingrid, Båth, Sten & Werner, Margit (senaste upplagan). *Plats, identitet, lärande: Närområdesstudier i skolan*. 2 utg. Lund: Studentlitteratur (267 s)

Tillkommer digitalt publicerade texter (ca 150 s). Ytterligare litteratur kan tillkomma enligt lärares anvisningar.

Delkurs 3: Religionskunskap, 7,5 hp

Ceder, Simon, Gunnarsson, Karin, Planting-Bergloo, Sara, Öhman, Lisa & Arvola Orlander, Auli (senaste upplagan). *Sexualitet och relationer: Att möta ett engagerande och föränderligt kunskapsområde i skolan*. Lund: Studentlitteratur (176 s)

Partridge, Christopher (red.). (senaste upplagan). *A short Introduction to World Religions*. Minneapolis: Fortress press (i urval 241 s).

Thalén, Peder & Franck, Olof (red.) *Interkulturell religionsdidaktik: Utmaningar och möjligheter*. (senaste upplagan) Lund: Studentlitteratur (i urval 293 s)

Tillkommer digitalt publicerade texter (ca 150 s). Ytterligare litteratur kan tillkomma enligt lärares anvisningar.

Delkurs 4: Samhällskunskap, 7,5 hp

Badersten, Björn & Gustavsson, Jakob (senaste upplagan). *Vad är statsvetenskap? Om undran inför politiken*. 2 uppl. Lund: Studentlitteratur (172 s)

Långström, Sture & Virta, Arja (senaste upplagan). *Samhällskunskapsdidaktik: Utbildning i demokrati och i samhällsvetenskapligt tänkande*. Lund: Studentlitteratur (i urval 112 s)

Ekendahl, Ingegerd & Sandahl, Johan (senaste upplagan). *Undervisa i samhällskunskap: En ämnesdidaktisk introduktion*. Stockholm: Liber (186 s)

Tillkommer digitalt publicerade texter (ca 250 s). Ytterligare litteratur kan tillkomma enligt lärares anvisningar.

Studentinflytande och utvärdering

Före kursstart inbjuds studenterna till kursinformationsmöte. Kursen utvärderas i enlighet med gällande riktlinjer för kursvärderingar vid Högskolan i Borås, där studenternas synpunkter ska inhämtas. Kursutvärderingsrapporten publiceras och återkopplas till deltagande och blivande studenter i enlighet med ovan nämnda riktlinjer och ligger till grund för framtida utveckling av kurser och utbildningsprogram. Kursansvarig lärare ansvarar för att utvärdering enligt ovan genomförs.

Övrigt

Kursen ingår som valbar tillvalskurs i Grundläro-utbildning med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4-6, 240 hp.